

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կէս տարեկանը 6 ռուբլ. Առանձին համարները 7 կոպէկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакция «Мшакъ».

կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Տ է Լ Է Ք օ Ն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի և տօն օրերէն).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են

խրաբանչիւր բառին 2 կոպէկ.

Տ է Լ Է Ք օ Ն № 253.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մասնագիտական ուսումը կովկասում. Անագ-նիւ մասով. Հայոց հարցը և դիպլոմատիան. — ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Թիֆլիսի քաղաքային դռման. Նամակ Զանգեզուրից. Նամակ Շուշուց. Նամակ Զամախուց. Ներքին լուրեր. — ԱՐՏԱԲԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մակեդոնացիների դաւադրութիւնը. Նամակ Թիֆլիսից. Արտաքին լուրեր. — ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ. — ԲՈՐԱՄ. — ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. «Բաղմալէպ» և կովկասի հայոց լրագրութեան լեզուն.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄԸ ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ

Մի քանի օր առաջ տեղական լրագրիւնները հայտնեցին, որ կովկասում հիմնվելի լեռնային ուսումնարանի հարցը, ըստ երևոյթին, շուտով իրագործվելու է, և աւելացնում են, որ այդ գործին հովանաւորում է գլխաւորապէս կովկասի ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձու Խանովսկի:

Կովկասի ազգաբնակչութիւնը վաղուց ի վեր ցանկանում էր մեր երկրում մի բարձր ուսումնարան համարարան կամ, եթէ այդ հնարաւոր չը համարվի, գոնէ մի մասնագիտական բարձր ուսումնարան ունենալ: Այդ նպատակով հասարակութիւնը քանի անգամ խնդրելով դիմել էր կառավարութեանը, բայց, դժբաղդապէս, որքան համակրանքով էլ վերաբերվում էր այդ վերջինը այսպիսի մի ցանկութեան, ինչպէս երևում է, իրագործումն անյաղժեղի դժուարութիւնների էր հանդիպում:

Բայց որովհետեւ լաւ է մի բան, քան թէ ոչինչ, այս պատճառով մենք էլ գոհ պէտք է լինենք գէթ այն կողմից, որ մեր ուսումնարանների թիւը կը մեծանայ մեկով, թէ է ալ նոր ուսումնարանը բարձր ուսումնարան չէ՛ր, այնուամենայնիւ, կը նպաստի մեր երկրի աւելի կանոնաւոր արդիւնաբերութեանը, պատրաստելով եթէ ոչ բազմաթիւ զարգացում ունեցող մարդիկ, գոնէ այսպիսի

գործիչներ, որոնք գործնականապէս ծանօթ կը լինեն արդիւնաբերութեան մի ճիւղի հետ, որը մի քանի բացառութիւններով, մինչև այժմ բոլորովին իր նշանակութեան համապատասխան մակերեւոյթի վրա կանգնած չէ:

Լեռնային դիտութիւնները Ռուսաստանում սակաւաթիւ ապաստաններ ունեն: Այս դիտութիւնները լիովին, տեսականապէս թէ գործնականապէս, ուսումնասիրել կարելի է միայն Պետերբուրգի Լեռնային Ինստիտուտում (Горный Институтъ), այն ինչ աւելի գործնական, արուեստաւորական տեսակէտը աչքի առաջ ունեն այն մի քանի լեռնային ուսումնարանները (Горный училища), որոնք հիմնվել են բուն լեռնային կեանքի զարգացման կենտրոններում, Ուրալի Եկատերինբուրգ և Կրասնոյե-Յիմսկի քաղաքներում, Լիսիւնսկում (Եկատերինսկի նահանգում), Կոմարովսկում (Պետրո-կովի նահանգում) և, եթէ չենք սխալվում, Սիբիրի մի երկու քաղաքում (Իրկուտսկի, Բարնաուլ): Երբեք այդ ուսումնարանները միմեանց փոքր ի շատ տարբերվում են: Մէկի մէջ, ինչպէս Կրասնոյե-Յիմսկում, ծրագրւում էր լայն է և աւելի գիտնական հիմքի վրա դրած, միւսների մէջ՝ ստորին կարգի ուսումնարանների պրոգրամներ է նմանում և միջնակարգ ուսումնարանների նախապատրաստութիւն չէ պահանջում: Ինչ կը լինի կովկասեան ապագայ լեռնային ուսումնարանի պրոգրամը, մեզ դեռ յայտնի չէ. բայց, ինչպիսի և լինի, ուսումնարանը մեր երկրին անտարակոյս օգուտներ կը բերի, մինչև անգամ եթէ նրա մէջ պարտաստվին միայն շտեյգերներ և գործարանական վարպետներ, որոնց մեր քիչ զարգացած լեռնային գործով պարագլուխները մինչև այժմ ստիպված էին օտար երկրներից բերել տալ, որպէս զի նրանք գէթ գործնականապէս վարժեցնէին տեղացիներին՝ հայերին և թուրքերին, ինչպէս այդ եղել է Սիմէսների հանքերում և գործարաններում:

Գուցէ—և դա մեր ցանկութիւնն ու

յոյսն է—այս ստորին կարգի նոր ուսումնարանը առաջին քայլ կը լինի կովկասեան լեռնային կեանքի և արդիւնաբերութեան կանոնաւոր զարգացման մէջ, որը իր կողմից անհրաժեշտ կը դարձնի մի բարձր ուսումնարանի հիմնը:

Անդրեաս Արծրունի

ԱՆԱԶՆԻՒ ՄԱՍՈՒ

Պետերբուրգի լրագրիւնները մի քանի անգամ անգործում են կովկասի լրագրութիւնը, յատկապէս հայոց մամուլի մի քանի օր-գրաններին այն բանում, որ զրանք սովորութիւն ունեն իրանց մտքերը արտայայտել ճշու ու մուռ ճանապարհներով, գործնի կերպով, անազնիւ, շատ անգամ վերին աստիճանի ստոր միջոցներով և ազեղ ակնարկութիւններով:

Մեզ համար, ի հարկէ, արժէք չունի Պետերբուրգի մի քանի լրագրիւնների այդ մեղադրանքը, որովհետեւ նա բոլորում է անմաքուր գիտաւորութիւններից, և բացի դրանից, նոյն իսկ այն լրագրիւնները, որոնք օլիմպիական բարձրութիւնից այդպիսի մեղադրանքներ են կարգում, հենց իրանք պատկանում են ժամանակակից այն մամուլին, որը ապագական խօսքի հետ վարվում է անազնիւ կերպով, և դիմում է նոյն խաբեբայական, խարդախ, ճուռ ու մուռ միջոցներին, նոյն անբարոյական ձևերին:

Այդ տեսակէտից՝ մեղադրանքը ոչինչ նշանակութիւն մեր աչքում չունի, որովհետեւ, կրկնում ենք, իրանք մեղադրողները վարակված են դրական նոյն զգուշի անտոյ...

Սակայն այդ երեւոյթը մեզ զբոլում է նորից յիշեցնել յատկապէս հայոց մամուլի մի քանի օրգաններին, որ, ճշմարիտ, ժամանակ է ձեռք վերցնել այն անազնիւ, տպաւորական խօսքը տրատաւորող, խարդախ

միջոցներից, որոնց դիմում են գրչի անարժան ասպետները, իրանց այս և այն, շատ անգամ վերին աստիճանի գծուծ նպատակներին հասնելու համար:

Մեր այդ լրագրիւնները արդէն վաղուց իրանց համար արհեստ են շինել գործածել ամեն տեսակ անագնիւ, խարդախ, խաբեբայական, երկդիմի միջոցներ, իբր թէ որ և է միտք, կարծիք յայտնելու համար: Այդ նոյն ստոր միջոցին են դիմում, երբ ուզում են անուանարկել որ և է անձ, որի դէմ չեն համարձակվում պարզ գրել, որ և է ընկերութիւն, երբ ամաչում են ուղղակի յարձակվել. երբ ուզում են հերքել որ և է կարծիք, բայց որի դէմ ուղղակի գրելու փաստը չունեն, մի խօսքով այն բոլոր դեպքերում, երբ ուղղակի, բացարձակ, յսկանէ յանուանէ գրելու քաջութիւնը կամ ոյժը չունեն, և ամեն տեսակ աչքակապութիւններին են դիմում, մտքերը պղտորելու համար:

Ազնիւ, ապագական խօսքի պատիւը ճանաչող մամուլը աւելի լաւ պէտք է համարի լուել, չարտայայտել իր կարծիքը, քան թէ դիմել այնպիսի ստոր, խարդախ, խաբեբայական միջոցներին, որոնց առօրեայ կեանքի մէջ դիմում են ոչ թէ ասպետները և հերոսները, այլ գողերը, խաբեբաները և բարոյապէս միանգամայն սնանկ մարդիկ:

ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՑԸ ԵՒ ԴԻՊԼՈՄԱՏԻԱՆ

I Հայերի ցոյցը Կ. Պօլսում

Կ. Պօլսից, Ռուսաց գործակալութեան միջոցով, ստացանք հետեւեալ հեռագիրը սեպտեմբերի 19-ից.

«Հայերը ցոյցեր արեցին թիւրքաց թաղում: Պօլսիցից ցրվեց ցոյց անողներին, որի ժամանակ սպանվեցին և վիրավորվեցին մի քանի մարդիկ: Կարգը վերականգնված է: Կառնաւորեցին շատերին»:

Նեն նրան: Բայց բաւական է փոքր ինչ քննել այս ուղղութիւնը՝ որ երկայ նրա անբաւարարութիւնը և հիմնովին սխալ լինելը:

Հայերէն արմատները նոր բարոյութիւններ կազմելը դեռ ներքին միջոց է, թէպէտ նա չէ կարող ամեն դէպքում մեզ օգնել, և որ դիպաւոր է՝ ամենամեծ զգուշութեամբ ու հստակութեամբ պիտի գործածվի՝ որ յաջողութիւն ունենայ: Նոր բարոյութիւնը անհրաժեշտաբար պէտք է իր մէջ բովանդակէ նոր գաղափար (որը արտայայտելու համար բարդում է) նշանակութիւնը, պէտք է կարճ լինի, պէտք է բարեհալի և դիւրամբել լինի: Եթէ այս պայմաններից մէկն ու մէկը չունի նոր բարոյական բառը, նա մեռած կը մնայ, երբեք չի մտնի ընդհանուր գործածութեան մէջ. և եթէ զրականութիւնը յամառութեամբ չարունակէ նրան գործածել՝ այն վնասը միայն կունենայ, որ աւելի կը մեծացնէ վիճը կենդանի լեզուի և գրական լեզուի մէջ, գրական լեզուն գրաբարի կը փոխէ, ժողովրդին ամառապէս, օտարացած լեզուի, որ վաղ թէ ոչ գործածութիւնից դուրս կը գայ տեղի տալով բուն ժողովրդական լեզուին, ինչպէս եղաւ գրաբարի հետ յօսող ժողովուրդը երբեք չէ դեկլարավում ազգաբնակչան կամ լեզուաբանական դիտմաններով: Նա իր առողջ գաղափարները՝ լեզուն նկատում է իբրև մի միջոց իր միտքն արտայայտելու, և բնական է, որ նա անգիտակցաբար ձգտում է դիւրինի և յարմարին: Որչափ ուզում է թող գրականութիւնը գործածէ նամականում, նամակագրոյմ, կրկնախօյի, ինքնայն, ձիւղալը երկարութիւն և այլն նորանոր բարոյութիւնները—ժողովուրդը,

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

«ԲԱՂՄԱԼԷՊ» ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԼԵԶՈՒՆ

«Բաղմալէպ» ամսագիրը այս տարի յամառապարկութեամբ հարուածում է կովկասի հայ լրագրութեան լեզուն, յանդիմանում է մեր լրագրիւնների խմբագրիւններին և աշխատակիցներին, որ առանց հայերէն գիտնալու յանդգնում են ազգը ուսուցանելու, ծաղրում է մեր օտարաւորութիւնը լեզուի նկատմամբ, կազմում է օտար բառերի ցուցակներ՝ զանազան լրագրիւնների այս կամ այն համարից, և ցոյց տալու համար, թէ որչափ տգէտ կամ անփութ են մեր հրատարակատուները հայերէնի մաքրութեան՝ այդ օտար բառերի հանդէպ զարմանալի դիւրութեամբ դնում է հայերէն բառեր, առաջարկում է գործածել եւրոպական բառերի փոխարէն: (Բաղմալէպ, 1895, յունվար, յունիս, սեպտեմբեր):

Որ մեր, Արեւելեան հայերիս լեզուն, ոչ միայն լրագրութեան, այլ և ընդհանուր գրականութեան մէջ, պակասութիւններ չառ ունի, որ մեր լրագրութիւններն ու հեղինակները բաւականաչափ չեն հետևում իրանց լեզուի կանոնաւորութեան, ճշգրտութեան և մաքրութեան, որ հայերէնի ուսումը հայ հեղինակի համար անհրաժեշտ պայման չէ համարված—սրանք զբաղաբար այնպիսի իրողութիւններ են, որոնց չէ կարող

ուրանալ անպատ և բանիբուն դիտողը. և եթէ մենք այսօր մի քանի խօսք ենք ուղղում ուղղել «Բաղմալէպին» կամ «Հայունիին»՝ նրա համար չէ, որ պաշտպանեմք մեր լեզուի պակասութիւնները, այլ որպէս զի ցոյց տանք յարգելի ամսագրին և յօգուածագրին, որ նրանց առաջարկած զարմանքները անօրինակ անհեթեթ են և ոչ միայն չեն ծառայի յօգուտ լեզուին՝ այլ միայն սպանիչ ազդեցութիւն կունենան, եթէ մենք յանկարծ որոշէինք օգուտ քաղել նրանից:

Ինչպէս ասացինք՝ «Բաղմալէպը» խորին կերպով վշտանում է այն բաղմալէպ օտարազգի բառերից, որոնք մուտ են գործել մեր լրագրութեան մէջ: Յիշատի, աննրեւելի թեթևամտութիւն կը լինէր գործածել օտարազգի բառ՝ եթէ նրա համար չը լեզուն ունենար. ոչ ոք չէր արդարացնի մէկին, եթէ նա, թողնելով հայերէն հայ, ձի, լոյս և այլն բառերը՝ գործածէր օտարազգի բառեր: Բայց ինչ պէտք է անել այն նոր գաղափար կամ առարկայ, որ իր համար չը չունի մեր լեզուում այն պարզ պատճառով, որ մինչև այժմ այդ գաղափարը կամ առարկան անծանօթ է եղել մեր լեզուն խօսող ժողովրդին: Hypnotisme, cidre, ministre, parlement, speaker, telephone, wagon և այլ բաղմալէպ գաղափարներ ու առարկաներ հայը երբեք չէ ունեցել իր հաղարամեայ կեանքում. ներկայումս այդ գաղափարները և առարկաները գոյութիւն են աւել օտար երկրներում և իրանց սեփական անուններ ունեն: Մեր հասարակութեան ուսեալ մասը Եւրոպայի ուսումնարաններում, գրականութեան և կեանքի մէջ ծանօթացել և

II. ՍՈՒՆԻԹԻՆԻ ԿՐԻՍՏՈՍԻՆԻՆԵՐ

Կ. Պօլսից գրում են հետևեալը. «Մի քանի ժամանակից փոփոխութիւն է նկատուում սուլթանի վերաբերմունքի մէջ դէպի հայոց բարեկրթութեանը: Կատարած չը կայ, որ վաղ թէ ուշ համաձայնութիւն կը կայանայ, թէպէտ և ձիւղ յայտնի չէ, թէ ինչ ընթացք են ընդունել այն բանակցութիւնները, որ տեղի ունեն լօնդոնում անմիջապէս թիւրքաց ղեկավարութեան և անգլիական մինիստրութեան մէջ: Բայց արդէն նշանակելից երևում է, որ հայտնութիւն է կայանալու վիճող կողմերի մէջ, այնպէս որ, երեւի, չուտով կը դադարի այն բոլոր աղմուկը, որ յարուցել է հայոց հարցը, և Բ. Գուրը կընդունի բարեկրթութեան գլխավոր պայմանները»:

III. ՄԻԹԷ ԵՐԿԱՐ ԿԸ ՍԵԻ

Կ. Պօլսից «Daily News» լրագրին գրում են. «Հայոց հարցի դրութիւնը մնում է անփոփոխ: Այս օրերս սըր Ֆիլիպ Կերի մասնաւոր ունկնդրութիւն ունէր սուլթանի մօտ: Թիւրքաց ղեկավարութեան շրջաններում կարծում են, որ հարցը ղեկ և հեռու է իր վերջնական լուծումն ստանալուց»:

«Ասում են, որ իշխան Լօրանօվին չորհրդակալութիւն յայտնեցին նրա ջանքերի համար՝ մեղմացնել Անգլիայի պահանջները, բայց իշխան Լօրանօվ դրան պատասխանեց, թէ պետութիւնները կը շարունակեն միաբան գործել»:

«Թէ ինչ տեղի ունեցաւ ունկնդրութեան ժամանակ սըր Ֆիլիպ Կերիի և սուլթանի մէջ, — յայտնի չէ»:

IV. ՓՈՓՈՒՍՈՒԹԻՆԻՆԵՐ

«Daily News» լրագրի Կ. Պօլսի թղթակիցը հետաքրքում է սեպտեմբերի 4/16-ից՝

«Բ. Գուրը հազարդէ և ղեկավարներին, թէ նա սկզբունքով ընդունում է գրեթէ ամբողջովին, ինչ որ պահանջուում է մայիսի 11-ի ծրագրով, սակայն այդ դիման հետ միասին նա խնդրում է մի քանի փոփոխութիւններ անել: Գետնականները պատասխանեցին, թէ նրանք չեն կարող ընդունել փոփոխութիւնները և թէ Բ. Գուրը գործողութեան եղանակը միայն անտանելի ձեռք-ձեռքաների պատճառ է լինում: Գուրը այդ պատասխանի վրա, դիմեց ղեկավարների միջոցով նրանց կառավարութիւններին՝ առաջարկելով փոփոխութիւնների մասին բանակցելու համար: Մինչև այժմ որ և է նոր քայլ չէ արված ոչ պետութիւնների, ոչ Բ. Գուրն կողմից: Սակայն կարծում են, որ վերջապէս բաւարար կարգադրութեան համար մի հիմք կայ»:

V. ՍՈՒՆԻԹԻՆԻ ԵՆԻԹԱՐՈՍԻՆԻՆԵՐ

«Daily Chronicle» լրագիրը հաւատարմում է, որ սուլթանը իշխան Լօրանօվի վերջին հետազոյրը

և ոչ միայն ժողովուրդը, այլ հէնց նոյն իսկ այդ բառերը գրականութեան մէջ գործածող գրադէտները շարունակում են գործածել «փօշոտ, մարկա, կալօշ, սամալար, կնակա» և մեղադրել չեն այս օտարազգի բառերը գործածողները, որովհետև սրանք աւելի կարծ, դիւրանալի են և մասնաւոր՝ անպայման ձիւղ, որոշ նշանակութիւն ունեն, որոնցով ամեն մարդ մի և նոյն բանը կը հասկնայ. մինչդեռ առաջինները պայմանական հնչիւններ են միայն, մէկից կամ միւսից յարմարեցրած, որոնք ղեկ չեն կարող բառ համարվել: Դրանի որ ընդհանրութիւնները ընդունված չեն: Նոր բարդութիւնները մի ուրիշ վատ կողմ էլ ունեն, այն է որ ամեն գրագետ իրան իրաւունք է համարում իր ճաշակի համաձայն բարդութիւններ կազմել, մէկի կազմածը միւսը չէ ընդունում, մի-ուրիշը չէ հաւանում: արդէն եղած երկու-երեք բարդութեան, մի նորն էլ ինքն է կազմում, և այսպէս՝ մի առարկայ նշանակելու համար լեզուն յանկարծ ունենում է երեք-չորս ինքնուրու բառեր, որոնցից և ոչ մէկը իսկապէս բառ չէ: Յիշում ենք, սրանից տաս-տասնհինգ տարի առաջ տաճկահայոց գրականութեան մէջ փորձեր էին լինում socialisme գաղափարն արտայայտելու հայեւրէն նոր բարդութեամբ. մինը գրում էր «ընկեր-հայտական», միւսը «ընկերակարական», երրորդը «հասարակուրդ» և այլն: Այս բարդութիւններից որ բառ դարձաւ: Կարծենք և ոչ միւսը: Մեղադրում էլ «սամալար»-ի համար փորձել են բարդութիւններ կազմել — «խնքայեւ», «խնքեփոց», «հնչայեւ»: Երեք բարդութեան կազմելը մի պարզ գործընթի համար նշանակում է, որ երե-

համարում է իբրև սպացոյց այն բանի, որ Ռուսաստանը չէ ուզում պոչտպանել Անգլիայի պահանջները՝ հայկական նշանակներում եւրօպական կոնսուլ նշանակելու վերաբերմամբ: Սուլթանը այդ պատճառով կարծում է, որ Անգլիան չուտով առանձնացրած կը մնայ իր արեւելեան քաղաքականութեան մէջ:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՆ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԴՈՒՄԱՆ

Երկուշաբթի, սեպտեմբերի 18-ին, ինչպէս արդէն հաղորդեցինք, կայացաւ դումայի նիստը, նոր քաղաքագլուխ իշխան Ն. Արզումանովի նախագահութեամբ: Նորընտիր քաղաքագլուխը դիմեց ճանապարհներին հետեւել ճառով:

«Բանալով դումայի նիստը, ես իմ քաղցր պարտքս եմ համարում յայտնել ձեզ, մեծապատիւ պարոններ, որ ես անչափ գեղացված եմ ձեր ընտրութեամբ, որով ես կոչված եմ լինելու Թիֆլիսի քաղաքագլուխ: Խորը գեղացված այդ տեսակ մի վստահութեամբ դէպի ինձ, ես, անսահման կերպով նուիրված ինձ թանկագին և հարգաւոր քաղաքի շահերին, նորից ընդունում եմ քաղաքագլուխի ծանր և պատասխանատու պաշտօնը, ի սրտէ յայտնելով անկեղծ չորհրդակալութիւն: Ոչ մի ոչ չը ինչպէս իմ ես կաշխատեմ ձեզ և ուսարակայի հետ միասին գործել յօգուտ Թիֆլիսի քաղաքաւանս»:

«Գործելու շատ բան կայ: Քաղաքի բարեկրթութեան վերաբերմամբ հերթի վրա շատ խնդիրներ կան և սպասում են իրանց անյետաձգելու լուծման, ինչպէս են՝ օրինակելի սպանդանոցը, ջրանցքի կանոնաւորելը, կանաչիգացիան, փողոցների սալաշաղկապելը, լուսաւորութիւնը, երկէ ոչ էլեքտրական, գոնէ գազի ձիւքաղի գնելը»:

«Բայց մեզ վրա պարտ է դրած հոգալ ոչ միայն քաղաքի նիւթական պէտքերը, այլ և մըտաւոր ու բարոյական կարիքները. օրինակ, իւր-նաւել արդատներին, բարեւել աշխատանքների դրութիւնը, բանալ է ժամագին բնակարաններ բանալ դասակարգի համար, տարածել ժողովրդի մէջ աւելի լայն ծառայող կրթութիւն՝ բանալով տարրական դպրոցներ, դպրոցարաններ և ընթերցարաններ: Իմ յիշած խնդիրները իրագործելու, մասնաւոր սպանդանոցի, կանաչիգացիայի և դրա հետ միասին ջրանցքի խնդիր իրագործելու համար, մենք ստիպված կը լինենք նորից դիմել փոխառութեան»:

«Ահա այս յոյսերով և բարի ցանկութիւններով ես ստանձնում եմ իմ պաշտօն»՝ հաւատա-

բեց ոչ մէկն էլ բանի պէտք չէ և ոչ մէկը «բառ» չէ:

«Բազմակէպի» սիրած և փայլալից երկրորդ միջոցը, այսինքն հին բառերը նոր նշանակութեամբ գործածելը, սխալ ուղղութիւն է, որի հետեւանքները լեզուի և լեզուն խօսող ժողովուրդի համար վնասակար միայն կարող են լինել: Բառը որ և է լեզուի մէջ գոյութիւն է ստանում միայն այն ժամանակ, երբ մի նոր գաղափար կամ առարկայ երևան է գլուխ, և հարկ է լինում նրան մի անուն տալ, որով կարելի լինի այդ գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի, որ մի լեզու աննշանակ բառերի պահեստ ունենայ, որից հարկաւոր դէպքերում վերցնէ աննշանակ բառեր և նրանց որոշ նշանակութիւն տալով գործածէ: Ուրեմն մեր հին լեզուի մէջ որչափ բառեր կան՝ իւրաքանչիւրն արդէն ունի իր սեփական նշանակութիւնը: Արդ, եթէ միջոց գաղափարը կամ առարկան հասկանալ, և ոչ մի ուրիշ բան: Երեւակայել անգամ չէ կարելի,

ԱՐՏԱԲԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Եղիպտոսի կայսրը քաղաքից հաղորդում են, սեպտեմբերի 7/19-ից, «Մի պաշտոնական թիւրք գինուրական առաջնորդի սրճարաններից մի-նում պատմում էր այն մասնակցությունը, որ նա ունեցել է Սասունի մէջ: Երկու հայեր վրա են հասնում և լուսնի ճիւղերի մանրամասն պատմությունը, թէ նա ըստի հայ է սպանել: Զանախի չարարներ: Հայերը խօսակցության մէջ են մտնում և հրաւիրում թիւրքերն իրանց տունը: Թիւրքը ընդունում է հրաւերը և գնում, և հայե-րը նրան սպանում են: Երկուսն էլ ձերբակալ-ված են:»

ՄԱՍԿԻՆ ԶԵՆՈՒԹԻՐՆԵՐ

ԻՌԻՍՏԱՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՊԱՐԻՑ, 18 սեպտեմբերի: Մեծ իշխան Կոնս-տանտին Կոնստանտինովիչ նախաձեռնեց կոմս Մոն-տեբելի մոտ Ստրասբուրգում: Ներկայ էր ֆրան-սիական արտաքին գործերի մինիստրը: Սերբիական թագաւորը Պարիզով անցած դէպի Բելգրադ:

Հանրապետական նախագահը և մինիստրները ներկայ էին Կարնոի արձանի բացմանը Ֆոնտե-նըլլում:

Պատեօրի մարմինը կը թաղվի պետության հայտնի: Պատեօրի ազգականները ցաւակցական հեռագիրներ ստացան աշխարհիս բոլոր ծայրե-րից:

Բիւզնդային յանձնաժողովը կը ձեռնարկէ զին-ւորական մինիստրության նախաձեռնած 6 միլիոն ֆրանկի չափով:

ՊԱՐԻՑ, 18 սեպտեմբերի: Պատեօրի մարմինը, նրա ազգականների ցանկութեամբ, կը թաղվի Պատեօրեան ինստիտուտում: Թաղումը տեղի կու-նենայ չորեքշաբթի կամ հինգշաբթի:

ՊԵԿԻՆ, 18 սեպտեմբերի: Անգլիան ուղարկա-տու աղբարկեց զինատանին Շառլոտհոլմ գոր-ծած զարթոնողութիւնների առիթով: Ուղարկա-տուի մէջ յայտնված է պահանջ, որպէս զի երկու չարակալ ընթացքում պաշտօնակի լինի փոխա-րքան: Հակառակ դէպքում անգլիական նաւատորմը կը սկսի գործել:

Լի-թունը-Չանգ կոմիսար է նշանակված՝ Եւ-պոնիայի հետ առևտրական դաշնագիր կապելու մասին բանակցելու համար:

ԵՈՎՈՀԱՄԱ, 18 սեպտեմբերի: Եւպոնիական մինիստր-նախագահի կենտրոնը դէմ փորձ անելու մասին հաղորդում են, որ զաւարիները կամե-նում էին սպանել նրան երեքշաբթի գիշերը: Բայց բռնված նամակների չնորսով աջողվեց կայնաւորել չարագործներին:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 19 սեպտեմբերի: «Սրատ. Բէտ» լրագիրը հաղորդում է, որ սեպտեմբերի 18-ին կատարվեց Մանսէլինի թաղման կարգը: Թաղ-ման հանդէսին ներկայ էին թագաւոր Կալսթը և Մեծ իշխան Վլադիմիր Ալեքսանդրովիչ:

Սեպտեմբերի 18-ին Գարսիոս Սելոի Ալեքսան-դրովեան պալատում թագաւոր Կալսթը ընդունեց գերմանական կայսրի ֆիլդ-մարշալներ կոմս Մոլտկէին, որը յանձնեց Նորին Մեծութեանը Վի-նէյի կայսրի նամակը և ընծաները:

ՊԱՐԻՑ, 19 սեպտեմբերի: Լուսնով-Ռոտովիկի սեպտեմբերի 18-ին (30) այցելեց ֆրանսիական արտաքին գործերի մինիստրին: Այս շաբաթ իշխանը կը ձախ հանրապետութեան նախագահի մօտ Ֆոնտեյնըլլում և կը նախաձեռնէ Պարիզում Հանոսի, Բիւրի և Գիւյոմարտիկան արխիւների յանձնաժողովի անդամներին մօտ:

ՊԱՐԻՑ, 19 սեպտեմբերի: Պատեօրը վաղուց տանջվում էր ուրէմիա հիւանդութեան: Օղի խիտ փոփոխութիւնները ինստիտուտի շինու-թեան մէջ արագացրին նրա մահը: Մարմինը ժամանակաւորապէս կը թաղվի Մոմարտի գե-րեզմանոցում, ապա կը փոխարկվի ինստիտու-տում կառուցված դամբարանը:

ԲՈՒԿԱՊԵՏ, 19 սեպտեմբերի: Բէկէ-Գիւլում, տոնավաճառի ժամանակ, ընդհարում տեղի ունե-ցաւ 1500 գիւղացիներից բաղկացած ամբոխի և պօլիցիայի մէջ: Սպանված է 1, վիրաւորված են 18 հոգի:

ՊԵԿԻՆ, 19 սեպտեմբերի: Հրատարակված է բողոքի մանր իրավարարական փոխա-րքային պաշտօնից արձակելու մասին, որովհետեւ նա միջոցներ ձեռք չառաւ միսիոնարների պաշտ-պանութեան հետ: Եւստի խիստ յանդիմանութիւն է արված նրա ստորագրելու պաշտօնանուններին:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԻ ԲՈՐՍԱ

Սեպտեմբերի 19-ին

Լոնդոնի վրա 10 ֆունտ արծէ . .	92 ր. 80 4.
Բերլինի վրա 100 մարկ . . .	45 > 25 >
Փարիզի վրա 100 ֆրանկ . . .	36 > 65 >
Ոսկի արծէ . .	7 > 40 >
Մարային կուպոններ	148 > >
Արծաթ	> > >
Բորային դիսկոնտ	5 1/2—7 0/0

4 0/0 պետական ընտա	98 > 25 >
5 0/0 ոսկեայ ընտա 1884 թ	161 > >
Ներքին 5 0/0 առաջին փոխառութ. .	277 > >
— — — — — երկրորդ	236 > >
Գրաւ. թղթ	214 > 25 >
5 0/0 պետական երկաթուղ. ընտա . .	101 1/2 > >
4 0/0 ներքին փոխառութեան	97 > 75 >
4 1/2 0/0 Գրաւ. թղթ. արծ. կալ. բանկի .	99 7/8 > >
Ազն. կալ. Պետ. բանկի խաղարկութ. .	100 7/8 > >
4 1/2 0/0 վկայակ. գիւղ. հող. բանկի .	100 7/8 > >
Փոխ. կրեդիտ. ընկեր. մետայ. . . .	150 > >
Պետերբուրգի քաղաքային կրեդիտ. .	101 > 50 >
Ընկրութեան օրիգինալներ	101 > 50 >
Մոսկվայի քաղաք. օրիգինալներ . .	100 > >
Օղէտայի	98 > 75 >
Թիֆլիսի	101 > >
Գրաւ. թղթ. Թիֆլ. կալ. բանկի 6 0/0 .	50/0 > >
— — — — — 5 0/0	99 1/2 > >
— — — — — 4 0/0	101 > >
— — — — — 5 0/0	99 1/2 > >

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱՅՏՆՈՒՄ Է

ԳԱՆՁԱԿ. «Контра Представ. Торгов. про-мысла. Домов»: Չոր առաջարկութիւններ, որով խնդրում էր թողնուի Վաշկի բաժանոր-դագրութիւն ընդունելու ձեռք գրասենեակում, կատարել չենք կարող:

Խմբագիր՝ ԱԼԵԿՍԱՆԴՐ ԳԱՆՁԱԿ
Հրատարակիչ՝ ԱՆԴՐԵՅԱ ՍՊՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՎԱՅԱՅԱՅՈՒՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԹԱՅՏՐՈՒՄ
Հինգշաբթի, սեպտեմբերի 21-ին, հայ դերասա-նական ընկերութիւնը կը ներկայացնէ

I
ԲԱՂԴԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐ
Կ Ա Մ
ԱՊԱՀԱՐՁԱՆ

Կատակերգութիւն 3 արար. Գ. Պարոնեանի գրածը քիչ փոխադր. պ. պ. Սարգսեան և Վրոյր:

II
ՃԱՐԱՀԱՏԵԱԼ ԳԵՐԱՍԱՆ

Վճռվել 1 արար. Թարգ. պ. Տէր-Գալսեանի Մանսէլում են. տ. տ. Մելիքեան, Փառանձեմ, պ. պ. Աբելեան, Տէր-Գալսեան, Վրոյր, Արեւա-տեան, Աւետեան, Ստեփանեան, Մանկունեան, Հասան-Ջալալեան և Աղդաբեկ:
Սկիզբը 8 ժամին է:
(108 №) 1—1

Հոկտեմբերի վերջին Լոյս կը տեսնի
ՀԱՅՏԵՐԷՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ
(Երկրորդ տարի)

ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՍԱԿԸ, ժամանակագրութեամբ, արժէ 60 կոպէկ:

ԵՐԿՐՈՒՄ ՏԵՍԱԿԸ, փոքրագիր, արժէ 30 կոպէ: Գումարով գնողին զեղջ է լինում:

Գիտ. թաճ. Աղանեան
(№ 108) 1—3

ԲԺՇԿԱՊԵՏ Վ. ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Անգլափոխվել է Գոլովինսկի պրոսպեկտ, № 28, տուն Աղանեանի:
Երեկաների, ներքին և կոյրդի հիւանդու-թիւններ. երեկոյեան 5—7 ժամը:
(№ 103) 4—10

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԻՈՐ
ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅ

Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԳԵԱՆԻ
(Կուկիա, Վորոնցովի արձանի հանդէպ)
Հիւանդներին ընդունում են ամէն օր, բացի կիրակի օրերից:
ԱՌԱՌՈՏՆԵՐԸ
Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԳԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաւոր-ւորութեան, սիֆիլիս և վեներական հիւանդու-թիւններ:
Գ. Գ. ՉԻԿՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին և ներարգային:
Կին-բժիշկ Ա. Ի. ՍՈՐՈԿԻՆԱ-ՇՁԵՐԲԻՆԵԱ—10—11 ժ. կանանց և ներքին:
Ի. Յ. ՊՐՈՏԱՍԵՎԻԻ—12—1 ժ. ականջի, կո-կորդի, քթի և կրծքի: Երկուշաբթի, չորեքշաբ-թի և ուրբաթ:
Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1 1/2 ժ. ներքին և երե-խայոց:
ԵՐԵԿԱՆԵՐԸ
ՊՐՈՏԱՍԵՎԻԻ—5—6 ժ. երեք, հինգ, և շա-բաթ:
Ա. Գ. ԳՈՐԿԻՆ—6—7 ժ. սիֆիլիսի, մէղի և ռեւմատիկ օրգանների: Երեքին և մարթի:
Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԳԵԱՆ—7—7 1/2 ժ.
Ա. Գ. ԳՈՐԿԻՆ քիմիական և խոշորագոյնական հետազոտութիւններ է անում մէղի, լսի, ա-րեան, կաթի և այլն:
Վճար 50 կ.: Համախորհրդի (Կոնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին:
Հիւանդանոցի վերահսկումը:
Բժշկապետ ՆԱԻԱՍԱՐԳԵԱՆ:
(№ 72)

ԵՐԵՍԻ ՊՈՒԴՐ

մաքուր բրնձէ, մալիսեան ծաղիկ հոտ տուած
ՊՈՒԴՐ ԴԷ ՐՈՋ
Վիմուտով, որ փոխարինում է «Վերուտին» պոլիպային, երեք դոյնի:
սպիտակ, վարդագոյն և Rachel, նոյնպէս և

ՊՈՒԴՐ ՄԱՋԵՐԻ

ՀԱՄԱՐ
ՍՊԻՏԱԿ և BLONDE
Բոլորը լաւագոյն տեսակի
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ԵՒ ԸՆԿ. ՄՈՍԿՎԱՑՈՒՄ
ԳՈՐԾԱՐԱՆՈՒՄ
Ծախվում է ԱՄԵՆ ՏԵՂ, ԲՈԼՈՐ նշանաւոր
առևտրականների մօտ:
(№ 91) 2—2

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երկաթուղու կարիքների համար պահանջվում է պատրաստել փայտեղէն նիւթեր և հասցնե-այլ նիւթերը 1896 թվին, այն է՝

- 1) Կաղնու չափերի գլխաւոր գծի համար—120,000 հատ.
- 2) Նոյնը եղնափայտի, կարագայի և թեղօշի—435,000.
- 3) Նոյնը կաղնու ջիւտութեան ձիւղի համար—40,000.
- 4) Կաղնուների և եղնափայտի աղիւսած տաշիւններ—400 կոմպլէտ.
- 5) Նոյնը ջիւտութիւն ձիւղի համար—40
- 6) Աղիւսած տաշիւնի սպալատակներ, եղնափայտից—4280 հատ
- 7) Չանագան աղիւսած տաշիւններ, եղնափայտից—10,000
- 8) Տախտակներ եղնափայտի տեսակներից—80,000 կուբ. ֆ.
- 9) Նոյնը կաղնու—4000
- 10) Եղնափայտի գերաններ—150,000
- 11) Փայտաներ—1000 հատ
- 12) Գերաններ կաղնուց—60,000 կուբ. ֆ.
- 13) Տիւղեղ և լաստերի ծառերի գերաններ (կարելի է փոխարինել դրանց աղիւսած տա-շիւններով և տախտակներով)—95,000 կուբ. ֆ.
- 14) Հեռագրական վերադիրներ կաղնու փայտից—1000 հատ
- 15) Չանագան տեսակի փայտ—2500 կուբ. ֆ.

Այն անձինք, որոնք ցանկանում են հայթայթել այդ փայտեղէն նիւթերը, հրաւիրվում են տալու իրանց յայտարարութիւնները Երկաթուղու վարչութեանը (Թիֆլիս, 9, սեփական) փայտերի համար հոկտեմբերի 12-ին, շինութեան փայտի համար հոկտեմբերի 18-ին և չափերի, փոխադր-վող և սպալատակային փայտեղէն տաշիւնների համար հոկտեմբերի 20-ին սույն տարվայ, ոչ ոչ ցե-կով 12 ժամից, և մտցնել միաժամանակ Երկաթուղու վարչութեան կասսան գրաւական թղթադրաւ-րելով կամ պետական արժէթղթերով այն գնահատութեամբ, որ հաստատել է Ֆինանսների Մինիս-տրը, առաջարկվող կապի գումարի 10% չափով: Յայտարարութեան հետ պէտք է կցված լինի վարչութեան կասսայի անդորրագիրը՝ գրաւական տալու մասին, կամ թէ պատրաստ անդորրագիրը երկաթուղու վարչութեանը պատուով գրաւական ուղարկելու մասին:
Կապի պայմանները և նիւթերի ցուցակը կարելի է ստանալ Մատերիալնայա Արեւելի գրա-սենեակում ամէն օր, առաւօտեան 10 ժամից մինչև 2 ժամը կէսօրից յետոյ, բացի տօն օրերից: Օտարաքաղաքացիք, ժամանակ չափելու համար, պահանջում են պայմանները հեռագրով (Телефонъ, Закавказская, Материальная):
Երկաթուղու վարչութեան ընդհանուր Ատենի որոշումը պէտք է հաստատվի պետական երկա-թուղիների վարչութիւնից:
(№ 103) 2—3

ԿՐԱԿԻ ԴԷՄ ՓՈԽԱԳԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Ապահովագրում է ամեն տեսակ շինութիւններ Թիֆլիս քաղաքի մէջ

ՏԵԼԵՖՈՆ № 288

Վարչութիւնը գտնվում է քաղաքային տանը, Երեւանեան հրապարակի վրա, և բաց է առաւօտեան 9 ժամից մինչև 2 1/2-ը կէս օրից յետոյ:

Մուտքը վճիռաւորութեամբ փողոցից, քաղաքային դռանից պողէղով:
(№ 90) 5—20

ՄԻԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

Ե Ր Կ Ո Ւ Ս Ե Ռ Ի Ա Ն Ձ Ա Ն Ց Հ Ա Մ Ա Ր

ՏԱՄՆՁՈՐՍԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Առևտրական կուրսերի նպատակն է՝ մասնագիտական առևտրական կրթու-թիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատրաստել գործնական ճանապարհով հմուտ հաշուապահներ: Աւարտողները ստանում են ատեստատներ:

Աւանդելի առարկայք սրանք են՝ 1) Առևտրական ճիւղերի թիւն, 2) Առևտ-րական թուարանութիւն, 3) Հաշուապահութիւն (պարսկ, կրկնակի և բանկա-յին), 4) Թուարանութիւն համընդհանուր, 5) Առևտրական թղթակցութիւն, 6) Առևտրական և մուրհաւի կանոնադրութիւն և 7) գեղագրութիւն, վատ ձեռքի ուղղորդ:

Ուսումը սկսվելու է սեպտեմբերի 15-ից: Ընդունելութիւնը սեպտեմբերի 1-ից: ամենայն օր, առաւօտեան 10-ից մինչև 11-ը, և երեկոյեան 4-ից մինչև 8 ժամը, կուրսեր հիմնողի բնակարանում, Սոյոյսկում, Ալեքսանդր ֆրիդմանովի տանը, № 9, Սերգեյեւկայի և Նաբոյարայի փողոցների անկիւնում: Մուտքը և տուրքը կանոնները կարելի է ստանալ ձրիապէս եղբ. Մոլիսովների բանկային գրասենեակում և կուրսեր հիմնողի բնակարանում: Օտարաքաղաքացիք դիմում են՝ Тифлисъ, С. П. Мануэлянычу

(ա. ա.) № 62 19—25